

VALTIONEUVOSTON ASETUS KUNNAN MAKSUOSUUDESTA JA NOPEAN LAAJAKAISTAYHTEYDEN VÄHIMMÄISNOPEUDESTA LAAJAKAISTAHANKKEESSA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Johdanto

Suomessa laajakaistainfrastruktuurin rakentamista on tuettu vuodesta 2010 Nopea laajakaistatukiohjelmalla. Tukiohjelmalla jatkettiin vuoden 2021 alusta lailla laajakaistarakentamisen tuesta (1262/2020, jäljempänä laajakaistatukilaki), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021. Laki mahdollistaa laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista. Lain 8 §:n 3 momentin nojalla annettiin keväällä 2021 uusi valtioneuvoston asetus kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta laajakaistahankkeessa, joka tuli voimaan 15.3.2021.

2 Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetut muutokset perustuvat EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muutokseen (EU) 651/2014 (jäljempänä ryhmäpoikkeusasetus). Voimassa oleva laajakaistatukilainsäädäntö on yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen, eli se täyttää myös EU:n valtioneuvoston edellytykset. Ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään muun muassa laajakaistainfrastruktuurin tukemista koskevista edellytyksistä. Euroopan komissio on uudistanut asetusta 3.8.2021 voimaan tulleella muutosasetuksella (EU) 1237/2021, jossa se on tehnyt muutoksia myös laajakaistainfrastruktuurin tukemisen edellytyksiin. Muutosten myötä muun muassa tuettavan laajakaistaverkon vähimmäisnopeudet ovat nousseet, minkä vuoksi asetuksen 2 §:ää jouduttaisiin muuttamaan.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen laiksi laajakaistarakentamisen tuesta annetun lain muuttamisesta (HE 195/2021 vp). Asetusmuutos tehtäisiin laajakaistatukilain muutoksen kanssa samanaikaisesti, jotta laajakaistatukilainsäädäntö kokonaisuudessaan saataisiin muutettua EU:n valtioneuvoston edellytysten mukaiseksi. Ryhmäpoikkeusasetus edellyttää, että muutokset on saatettava kansallisesti voimaan kuuden kuukauden kuluessa asetuksen voimaan tulosta, eli viimeistään 3.2.2022.

Ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten mukaisesti Suomessa ei voitaisi enää aiemmasta tukiohjelmasta poiketen tukea kiinteitä langattomia verkkoja, joten asetuksen sääntely muutettaisiin koskemaan ryhmäpoikkeusasetuksessa säädettyjen, vain kiinteälle verkolle asetettujen vähimmäisnopeuksien mukaiseksi.

3 Yksityiskohtainen sisältö

2 § Nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeus

Asetuksen 2 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laajakaistatukilaissa tarkoitettua nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeutta nostettaisiin. Ehdotetun 1 momentin mukaan laajakaistayhteyden vähimmäisnopeus olisi 300 megabittiä sekunnissa saapuvassa liikenteessä (download) ja 100 megabittiä sekunnissa lähtevässä liikenteessä (upload). Laajakaistayhteyden tulisi siten kyetä vähintään näihin nopeuksiin. Muutos perustuu ryhmäpoikkeusasetuksen uuteen 52 artiklan 3 kohdan b alakohtaan, jonka mukaisesti kiinteän laajakaistaverkon käyttöönotto kotitalouksien ja sosioekonomisten vaikuttajien yhdistämiseksi alueilla, joilla ei ole luotettavasti vähintään 100 Mbit/s siirtonopeuteen verkosta käyttäjälle kykenevää verkkoa tai joilla ei ole uskottavasti suunniteltu otettavaksi tällaista verkkoa käyttöön asetuksen määrittämän aikataulun sisällä, tuetun verkon on turvattava nykyisiin tai uskottavasti suunnitteilla oleviin verkkoihin verrattuna vähintään kaksinkertaiset siirtonopeudet verkosta käyttäjälle ja käyttäjältä verkkoon, ja sen on pystyttävä luotettavasti tarjoamaan vähintään 300 Mbit/s siirtonopeuksia verkosta käyttäjälle ja vähintään 100 Mbit/s siirtonopeuksia käyttäjältä verkkoon (tavoitearvoja).

Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi 2 §:n 2 momentti, jossa säädetään tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa laajakaistayhteyden toteutuvasta vähimmäisnopeudesta. Uudessa tukiohjelmassa olisi mahdollista tukea ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti vain kiinteitä yhteyksiä, eli käytännössä valokuitua. Täten erillistä säännöstä ruuhka-aikojen vähimmäisnopeudesta ei enää tarvittaisi, koska valokuidulla voidaan toteuttaa jo itsessään tasalaatuinen nopea yhteys.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä virkatyönä ja se on ollut lausuttavana lausuntopalvelu.fi -sivustolla yhdessä laajakaistatukilakiin esitettujen muutosten kanssa 14.9.-27.9.2021 välisenä aikana. Saadut lausunnot ovat julkisesti saatavilla lausuntopalvelussa sekä valtioneuvoston hankeikkunassa osoitteissa: <https://lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=ae5f4a4a-c58c-45c4-a4dc-85860d73ab69> ja <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM053:00/2021>.

Lausuntoja hallituksen esitysluonnoksesta ja valtioneuvoston asetusluonnoksesta saatiin yhteensä 45 kappaletta. Tukiohjelman tavoitteita ja tarkoitusta pidettiin yleisesti kannatettavina. Lausunnoissa katsottiin, että kaikilla kansalaisilla, yrityksillä ja julkishallinnon toimijoilla tulisi olla mahdollisuus nopeisiin viestintäyhteyksiin, joiden merkitys on entisestään kasvanut sähköisten palveluiden kehittyessä sekä etätyöskentelyn ja yleisemminkin digitaalisten palveluiden käytön yleistymässä.

Useissa lausunnoissa pidettiin perusteltuna asetusluonnoksessa esitettyä vähimmäisnopeuden muutosta. Muutamassa lausunnossa katsottiin, että vähimmäisnopeus voisi olla jopa esitettyä korkeampi. Valokuitutekniikalla voidaan toteuttaa symmetrisiä nopeuksia, joten tukikelpoisen yhteyden vähimmäisnopeudeksi ehdotettiin symmetristä 300/300 megabitin tai jopa gigabitin sekuntinopeutta.

Useissa lausunnoissa ehdotettiin lisäksi kunnan pakollisesta maksuosuudesta luopumista tai sen kohtuullistamista sekä valtiontuen osuuden kasvattamista. Vaihtoehtoisesti ehdotettiin myös kunnan maksuosuuden laskentaperusteiden muuttamista. Lausunnoissa nostettiin esiin muun muassa riski siitä, ettei EU:n elpymisvälineestä haettua rahoitusta saada myönnettyä komission asettamassa aikataulussa, ellei

kuntaosuuksia poisteta tai kohtuullisteta. Kunnan maksuosuuden poistaminen edistäisi tuen menekkiä ja asettaisi kunnat tukiohjelman hyödyntämismahdollisuuden kannalta tasa-arvoisempaan asemaan.

Lausuntopalautteen perusteella ei tehty muutoksia esitykseen. Esitetty vähimmäisnopeus vastaa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimusta, mutta se ei estä toteuttamasta verkkoja siten, että ne mahdollistavat myös vaadittua nopeammat yhteydet. Valokuituverkossa nopeus on teknisesti nostettavissa, jos tarvetta ja kysyntää nopeammille verkkoyhteyksille on. Kunnan maksuosuudet ovat kansallista sääntelyä, jota ei olisi tarkoitus muuttaa nyt ehdotettujen kiireellisten muutosten yhteydessä. Kunnan maksuosuudet ja niiden laskentakaava arvioitiin edellisen kerran vuoden 2021 alussa ja nykyinen valtioneuvoston asetus tuli voimaan 15.3.2021. Aiempaan arviointiin nähden tilanne ei ole muuttunut siten, että laskentakaavaa olisi tarkoituksenmukaista muuttaa. Kunnan maksuosuuksien muuttamisen tarvetta on arvioitu myös hallituksen esityksessä laiksi laajakaistarakentamisen tuesta annetun lain muuttamisesta (HE 195/2021 vp).

Esitystä on käsitelty Kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunnassa 6.10.2021.

5 Voimaantulo

Asetusmuutoksen ehdotetaan tulevan voimaan 3 päivänä helmikuuta 2022.

Lisäksi ehdotetaan, että laajakaistahankkeeseen, jolle Liikenne- ja viestintävirasto on antanut tukipäätöksen ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovelletaan asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

6 Esittelijä

Erityisasiantuntija Aino Koskinen, liikenne- ja viestintäministeriö, p. 0295 342 224